

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Låt oss be:

Herre Gud, himmelske Fader, du som ger de ödmjuka nåd och gör stora ting med dem som fruktar dig. Vi ber dig: Fyll våra hjärtan med tacksamhet för att du har tänkt på oss arma syndare och låtit din Son bli människa för vår skull. Hjälp oss att i tron hylla honom som vår rätta Herre, som vi villigt tjänar i alla våra dagar. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Vi firar Marie bebådelsedag, minnet av hur Den Helige Ande kom över den oansenliga flickan i Nasaret som var utvald av Gud att föda Guds Son. Vi har alltså nio månader till jul när Gudamänniskan föds. Samtidigt är det också femte söndagen i fastan, passionssöndagen, när motsättningarna mellan Jesus och hans fiender tillspetsas och beslutet att han måste dö mognar.

När ängeln Gabriel berättar för Maria att hon ska föda Guds Son med den Högstes kraft förklarar han det undret med orden: *För ingenting är omöjligt för Gud.*

I de här orden ligger en oerhörd sprängkraft. Men jag måste tillägga: för den som tror. För otron kan nämligen inte ta emot de här orden. Att en tonårsflicka skulle börja vänta barn utan att ha varit med någon man, genom den Helige Ande, är mot all erfarenhet. Det är omöjligt att ta emot för människor. Därför har lärda män, och kvinnor också, i otro försökt bortförklara undret med jungfrufödelsen: att jungfrun ska bli havande. Likväl är det ett vittnesbörd om hur Gud ingriper i människors liv för att rädda oss från evig förtappelse. Och det är just det som djävulen vill komma åt, för han vill inte att vi ska frälsas från hans slaveri.

I vår predikan i dag ska vi ägna oss åt ett annat under enligt en berättelse från Israels historia. Det är en händelse som är lika omöjlig att ta till sig för vårt förstånd och det är ett härligt vittnesbörd om Guds handlande med oss människor. Vi läser GT-texten på tredje årgången, 4 Mos 17:1–8:

1 HERREN talade till Mose. Han sade: 2 "Tala till Israels barn och ta från dem en stav för varje stam. Från alla deras stamhövdingar ska du ta tolv stavar och skriva vars och ens namn på hans stav. 3 Arons

namn ska du skriva på Levis stav, för huvudmannen för denna stams familjer ska ha en stav. 4 Sedan ska du lägga in dem i uppenbarelsetältet framför vittnesbördet där jag möter er. 5 Då ska det ske att den man som jag utväljer, hans stav ska grönska. Så ska jag göra slut på Israels barns klagan, eftersom de ständigt klagat mot er."

6 Mose talade till Israels barn, och alla stamhövdingarna gav honom var och en sin stav, tolv stavar, och Arons stav var med bland deras stavar. 7 Och Mose lade stavarna inför HERRENS ansikte i vittnesbördets tält.

8 Nästa dag gick Mose in i vittnesbördets tält, och se, Arons stav för Levi hus grönskade, och den hade knoppar och utslagna blommor och mogna mandlar.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

1. Texten

Ett stort folk var på väg mot ett land som hade utlovats åt deras fäder. Det var ett folk som hade utvalts av Gud till hans egendomsfolk. De hade provats svårt under en lång tid av slaveri i Egypten, men de blev befriade efter att en rad under hade skett. De fick sedan ta emot en samling lagar direkt ur Guds hand. Efter det skulle de ha fått gå in i det land som Gud hade lovat, men de trodde inte att Gud skulle klara av att föra dem i landet, eftersom de var rädda för de starka folk som bodde där. Därför straffade Gud dem med att tillbringa 40 år i öknen, tills alla de som var vuxna vid uttåget hade dött. Under den här tiden drabbades de tidvis av stränga straff för att de var olydiga, men de fick också uppleva Guds mäktiga hand.

I kapitel 16, alldeles före vår text, omtalas ett uppror som några män av Levi stam ledde. De som nämns vid namn var Kora, Datam och Abiram. 250 män följde dem, utvalda furstar, ansedda män. Det var alltså ett oerhört farligt uppror. De protesterade mot att Aron och hans familj var utsedda att sköta de prästerliga uppgifterna. De samlade sig kring Mose och Aron och sade till dem: "Nu får det vara nog! Hela församlingen är helig, allesammans, och HERREN är mitt ibland dem. Varför upphöjer

ni er över HERRENS församling?" (4 Mos 16:3)

Det blev en väldigt hård andlig kamp bland folket. Det slutade med att Gud straffade dem på ett fruktansvärt sätt: de upproriska föll levande ner i en klyfta som öppnades i marken. Det här ledde till att folket klagade över att Mose och Aron hade dödat Herrens folk. Då kom en hemsökelse över folket och 14 700 människor dog direkt av Guds hand, utom dem som hade slukats av jorden. Aron fick slut på hemsökelsen genom att på Guds order ta eld från altaret och rökelse och bära ut det i församlingen.

Det är i den här dramatiska situationen som Gud nu ordnar ett tecken för att visa att det är han som ensam bestämmer. Han ber Mose lägga en stav för varje stam i uppenbarelsetältet. Uppenbarelsetältet var den plats där Gud mötte Mose och gav svar på människornas frågor under ökenvandringen. När tabernaklet hade byggts var det i praktiken där som uppenbarelsetältet fanns. Vittnesbördet är ett annat namn på förbundsarken med stentavlorna.

Nu visar Gud på ett underbart sätt att han har utvalt Aron till en andlig ledare, till översteprästen. En torr mandelstav har på morgonen knoppar och utslagna blommor och t o m mogna mandlar! Det trotsar allt förnuft! Men så är det också ett direkt handlande av Gud, på samma sätt som med Jesu avlelse i Marias kropp, eller som de förebilder som finns i Isaks födelse av en 90-årig kvinna och Johannes Döparens födelse. För Gud kan ingenting vara omöjligt!

2. Tolkning

Mandelträdet har på hebreiska ett namn (shakéd) som betyder *det vakna trädet*. I Jer 1:11–12 görs en anspelning på betydelsen då Gud säger till Jeremia att han ska *vaka* över sitt ord, och där använder ett liknande ord (shokéd). Mandelträdets blommor är de första som slår ut på våren i Israel, redan i januari-februari. Mandelträdet vaknar till liv medan andra träd ännu sover.

I NT lär vi oss att GT:s översteprästen var en förebild för Jesus. Aron var den förste översteprästen. Prästerna hade ansvaret för offrandet i tabernaklet, och senare i templet. Aron och hans söner skulle föra fram det allra viktigaste

offret: att gå in i det allra heligaste på den stora försoningsdagen, en gång om året, och offra både för sina egna och för folkets synder. När Jesus dog på korset rämnade förhänget i templet, det som skilde prästernas område från det allra heligaste, dit endast översteprästen fick gå in en gång om året. Det allra heligaste är en symbol för himlen. Dit kommer vi inte i egen kraft, utan bara tack vare Jesu försoningsoffer, när han en gång för alla offrade sitt eget blod. Dit in har Jesus gått före oss och han har öppnat vägen.

Om Jesus säger Paulus i 1 Kor 15 att han uppstått ur graven som förstlingen av de avsnade. Han är den som vaknat ur dödens sömn. Han är den som vakar och aldrig mera sover. Han är det vakna mandelträdet. På samma sätt som han uppstod ur graven på påskmorgonen ska också vi uppstå när han kommer tillbaka för att döma världen.

Israels folk ville själva bestämma över vem som skulle leda folket och vara präster. Men Gud förbehåller sig rätten att välja sina präster. Han ville med det märkliga undret med Arons stav visa att frälsningen inte till någon del beror på något mänskligt. Inte ens välja ut vem som skulle offra i templet skulle människorna göra. Det var Guds sak.

Upproret mot översteprästen får också en särskild symbolisk betydelse i dag när vi också har femte söndagen i fastan med temat Den förkastade Medlaren. De judiska ledarna förkastade nya förbundets översteprästen, Jesus Kristus. Om det predikade Petrus (Apg 3:15):

Livets furste dödade ni, men Gud har uppväckt honom från de döda.

Uppståndelsen var ett lika stort under som att Arons stav grönskade och att Jesus blev avlad av Den Helige Ande. Det är Gud som handlar, det är ingenting som vår tro kan lägga något till eller människans otro kan göra om intet. Ingenting är omöjligt för Gud. I dag får vi böja oss i tillbedjan inför hans majestät.

3. Tillämpning

I stället för att ge Gud hela äran vill vi gärna vara med och ta åt oss en del av äran för att ha börjat tro på Gud. Vi menar att vi valt att följa Jesus, att ha lagt våra liv i Guds händer, eller att vi genom verksamhet av olika slag

gjort oss förtjänta av Guds nåd. Men då är vi sent ute. Långt innan vi kunde bestämma oss för att följa Jesus har han utvalt oss. Ef 1 säger att han har utvalt oss i Kristus förrän världens grund var lagd. Är inte det ett under?

Sakarja förkunnar (Sak 4:6):

Varken genom styrka eller makt, utan genom min Ande, säger Herren Sebaot.

Gud kunde naturligtvis ha låtit mandelstaven ligga några veckor i tältet, kanske i blöt, och då kunde människorna ha trott att det var fråga om naturliga processer som hade orsakat blomningen och frukterna. Men det är helt omöjligt att en torr stav under en natt bär mogna frukter!

Så är det också omöjligt enligt det mänskliga förståndet att Maria utan medverkan av någon man har börjat vänta barn. Och ett under över alla under att det barnet är Gud själv. Här måste allt förnuft vika undan och vi kan bara lovprisa Guds makt och härlighet, och böja oss i tillbedjan.

Mandelstaven började blomma och bära frukt när den var i Guds helgedom. Där finns Den Helige Ande, där finns Guds ord som ger liv. Guds helgedom och Guds ord är också den rätta platsen att söka sig till när vi känner oss torra och önskar förnyelse, och när vi söker en meningsfull uppgift. Vi ska inte söka liv, väckelse och förnyelse i egna funderingar, i mänskliga spekulationer eller i vårt känsloliv. Gå till Guds ord! Jesus säger (Joh 6:63):

Det är Anden som ger liv, köttet hjälper inte. De ord som jag har talat till er är Ande och liv.

Aron fick bekräftelse på att han var utvald av Gud att fungera som överstepräst genom att hans stav grönskade i helgedomen. Så får också Guds rätta lärare sin kraft och sin välsignelse genom Guds ord. Petrus skriver (1 Pet 4:11):

Om någon talar ska han tala i enlighet med Guds ord.

Den kristna kyrkan har utifrån Nya testamentets exempel som sed att insätta Ordets tjänare genom en kallelse av församlingen. En sådan tjänare förvaltar på ett offentligt sätt Ordets ämbete som han har fått av Kristus genom församlingen. Den som söker en egen uppgift,

vid sidan av Guds ord och kallelse, får ingen välsignelse.

Varje kristen är också kallad att gå ut med Ordet i sin omgivning, till dem som i familjen eller i vänkretsen går omkring med oro och söker kraft och vägledning. En sådan kallelse till tjänst har vi direkt av Guds ord. En kristen har sitt missionsfält mitt i sin vardag.

Det kan hända att kallelsen inte ser mycket ut för världen, men om den kommer från Gud blir den rikligt välsignad. Den människa som ställer sig i Guds tjänst, som jungfrun Maria gjorde, ska inte bara blomma mitt i en torr omgivning, utan ska också bära rik frukt. När Jesus talar om sig själv som den sanna vinstocken säger han om grenarna, som hämtar sin saft från stammen (Joh 15:5):

Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, så bär han rik frukt. Utan mig kan ni ingenting göra.

Och han lovar också att ge frukten (Joh 15:16):

Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut och bära frukt, och er frukt ska bestå.

Varje kristen är alltså kallad att tjäna Herren bland sina medmänniskor. Men varje kristen är inte kallad till Ordets offentliga tjänst. Gud kallar genom sin församling vissa män att sköta det ämbetet. Så hade han gjort med Aron och hans söner. Så utvalde han leviterna att göra tjänst vid tabernaklet och senare templet. Så när Kora, Datam och Abiram gjorde uppror och förklarade att hela församlingen är helig och har samma rättigheter som de menade att Mose och Aron hade tagit sig, då måste Gud ingripa. Först straffade han upprorsmakarna och sedan visade han genom det här undret med Arons stav att det verkligen var han som stod bakom kallelsen.

När kvinnor har gjort anspråk på att bli kallade till pastorer och lärare i Guds församling är det också ett uttryck för samma förvända vilja som drev upprorsmakarna i öknen. Då Gud i sitt Ord har uttryckt vilka som kan kallas till pastorsämbetet i församlingen ska inte människor ifrågasätta hans handlande.

Arons stav kom senare att placeras i förbundets ark, tillsammans med en skål av mannat

och förbundets tavlor med de tio budorden (Hebr 9:4). Den fick vara där som en påminnelse om Guds stora ingripande och utkorelse till tjänsten inför honom, den tjänst som framför allt påminde om Jesu uppgift som Frälsare. Mannat var symbolen för Livets bröd och lagens tavlor skulle påminna om Guds helighet och hans vilja med våra liv.

Så är Marie bebådelsedag en dag av lovsång till vår Gud som gör stora under, mitt i en tid då ondska och mörker tilltar när vi följer Jesus på hans väg mot Golgata kors. Också där påminns vi om Guds under, då den ende rättfärdige dör i syndares ställe och vi, ogudaktiga av naturen, tillräknas hans rättfärdighet. Sedan uppstår han som förstlingen, och så har vi fått uppstå i vårt dop för att vi ska leva med honom.

Låt oss då inte som det knorrande folket Israel trotsa Gud genom att ifrågasätta hans Ord, och därmed riskera hans vrede, utan hålla fast vid hans livgivande Ord, för att vi inte ska gå vilse utan en gång få samlas invid det alltid vakande och levande trädet i himlen. Amen.

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre.